

حقوق کار

(رشته حقوق)

www.ketab.ir

دکتر حسن خسروی فرشید هکی

سرشناسه	: خسروی، حسن، ۱۳۵۵ - Khosravi, Hassan
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدید آور	: حقوق کار (رشته حقوق) / مؤلفین حسن خسروی، فرشید هکی
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه پیام‌نور، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری	: ۱۶۷ ص
فروست	: دانشگاه پیام نور: ۲۴۷۳. گروه حقوق: ۳۱ / ۱
شابک	: 7 - 0520 - 14 - 964 - 978
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه
موضوع	: کار - قوانین و مقررات - ایران - آموزش برنامه‌ای
موضوع	: Labor laws and legislation -- Iran -- Programmed instruction
موضوع	: کار و کارگری - قوانین و مقررات - ایران - آموزش برنامه‌ای
موضوع	: Labor laws and legislation -- Iran -- Programmed instruction
موضوع	: کار - قوانین و مقررات - ایران - آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع	: Labor laws and legislation -- Iran -- Examinations, questions, etc (Higher)
موضوع	: کار و کارگری - قوانین و مقررات - ایران - آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع	: Labor laws and legislation -- Iran -- Examinations, questions, etc (Higher)
شناسه افزوده	: هکی، فرشید، ۱۳۵۳ -
شناسه افزوده	: دانشگاه پیام نور
شناسه افزوده	: Payam Noor University
رده بندی کنگره	: ۱۳ح۷۱۲۷/خ۵ - KMH۱۳۷
رده بندی دیویی	: ۳۴۲.۰۰۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۶۸۸

دانشگاه پیام‌نور

حقوق

مؤلفان: دکتر حسن خسروی، فرشید هکی

ویراستار علمی: دکتر مجید درویش

تهیه و تولید: دفتر تدوین و تولید کتب و محتوای آموزشی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و توزیع دانشگاه پیام‌نور

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول دی ۱۳۹۷

شابک: ۷ - ۵۲۰ - ۱۴ - ۹۶۴ - ۹۷۸

ISBN: 978 - 964 - 14 - 0520 - 7

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی‌های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش

آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید.

(کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ و متعلق به دانشگاه پیام نور است. تولید، کپی یا خلاصه‌برداری، نشر و ترجمه، چاپ، افست، توزیع گسترده، تهیه CD و ... این اثر یا بخشی از آن اعم از متن، طرح پست و روی جلد و ... بدون اخذ مجوز کتبی از معاونت فناوری و پژوهش دانشگاه خلاف مقررات و تعرض به حقوق مادی و معنوی دانشگاه است. متخلفین وفق قانون حمایت از مولفان و مصنفان و هنرمندان دارای مسئولیت حقوقی و کیفری بوده و تحت پیگرد قرار می گیرند.)

قیمت: ۱۰۵۰۰۰ ریال

آدرس فروشگاه مرکزی چاپ و انتشارات دانشگاه پیام‌نور: تهران، خیابان شهید رجایی،

نرسیده به تقاطع آزادگان، جنب ورزشگاه یادآوران. تلفن: ۵۵۵۰۲۱۰۴ - ۵۵۰۰۹۸۲۸

سایت فروش اینترنتی: <http://digibook.pnu.ac.ir>

فهرست مطالب

پیشگفتار

یازده

۱	فصل اول: کلیات و مفاهیم
۱	هدف کلی
۱	هدف‌های یادگیری
۱	مقدمه
۲	۱-۱ تعریف کار و حقوق کار
۲	۱-۱-۱ مفهوم و تعریف کار
۳	۲-۱-۱ تعریف حقوق کار
۴	۳-۱-۱ جایگاه حقوق کار در علم حقوق
۶	۲-۱ مشمولین قانون کار
۷	۱-۲-۱ کارگر
۸	۲-۲-۱ کارفرما
۹	۳-۲-۱ نمایندگان کارفرما
۱۰	۴-۲-۱ کارآموزان
۱۲	۵-۲-۱ کارگاه
۱۲	۳-۱ ماهیت و مبانی حقوق کار
۱۳	۱-۳-۱ ماهیت حقوق کار
۱۴	۲-۳-۱ مبانی حقوق کار
۱۷	۴-۱ منابع حقوق کار
۱۷	۱-۴-۱ تعریف منابع حقوقی
۱۸	۲-۴-۱ منابع داخلی حقوق کار ایران
۲۲	۳-۴-۱ منابع بین‌المللی حقوق کار
۲۴	خلاصه فصل اول
۲۵	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل اول

فصل دوم: تحولات رویکردهای روابط کار

هدف کلی

هدف‌های یادگیری

مقدمه

۱-۲ موضوع تحولات تاریخی روابط کار

۲-۲ رویکردها و دیدگاه‌های مختلف درباره کار

۱-۲-۲ رویکرد جامعه‌شناسی کار

۲-۲-۲ رویکرد اقتصاد سیاسی کار

۳-۲-۲ دیدگاه سوسیالیستی کار

۴-۲-۲ رویکرد روان‌شناسی کار

۱-۲-۲ رویکرد جهانی و سازمان بین‌المللی کار

۶-۱-۲ رویکرد کار شایسته

۷-۲-۲ رویکرد انسانی به کار

خلاصه فصل دوم

خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل دوم

فصل سوم: شرایط کار و حقوق و تکالیف کارگر و کارفرما

هدف کلی

هدف‌های یادگیری

مقدمه

۱-۳ تعریف شرایط کار

۲-۳ منشأ تعهدات طرفین روابط کار

۱-۲-۳ قرارداد

۲-۲-۳ قانون

۳-۲-۳ عرف

۳-۳ تعهدات کارگر (ملازمه با حقوق کارفرما)

۱-۳-۳ انجام کار توسط کارگر

۲-۳-۳ انجام کار به صورت متعارف

۳-۳-۳ صداقت و امانت

۴-۳-۳ اجرای دستور کارفرما و مقررات کارگاه

۴-۳ حقوق کارگر (ملازمه با تعهدات کارفرما)

۱-۴-۳ حق السعی

۲-۴-۳ ساعات کار

۳-۴-۳ تعطیلات

۴-۴-۳ مرخصی‌ها

۵-۴-۳ شرایط کار زنان

۶-۴-۳ شرایط کار نوجوانان

۳-۴-۷ مسئولیت مدنی کارگر و کارفرما

خلاصه فصل سوم

خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل سوم

فصل چهارم: قرارداد کار

هدف کلی

هدف‌های یادگیری

مقدمه

۴-۱ تعریف قرارداد کار

۴-۲ ماهیت قرارداد کار

۴-۳ اوصاف قرارداد کار

۴-۳-۱ لازم‌الاجرای جایز بودن

۴-۳-۲ تلق یا منجز بودن

۴-۳-۳ رضایی یا تشریفاتی بودن

۴-۳-۴ معوض یا غیر معوض بودن قرارداد کار

۴-۳-۵ فردی یا گروهی بودن

۴-۳-۶ الحاقی یا غیر الحاقی بودن

۴-۳-۷ دو تعهدی یا یک تعهدی بودن

۴-۳-۸ مستمر یا فوری بودن

۴-۴ دوره آزمایشی در قرارداد کار

۴-۵ محتوا و الزامات قرارداد کار

۴-۶ تقسیم‌بندی قرارداد کار

۴-۶-۱ تقسیم قرارداد کار از لحاظ شکل تنظیم

۴-۶-۲ تقسیم قرارداد کار از لحاظ مدت اعتبار

۴-۷ شرایط صحت قرارداد کار

۴-۸ امنیت شغلی و قرارداد کار

۴-۸-۱ اشتغال قراردادی

۴-۸-۲ مقایسه شرایط کار موقت و دائم

۴-۸-۳ مسائل مربوط به اخراج کارگر

۴-۹ تعلیق قرارداد کار در قانون کار

۴-۹-۱ بررسی تحلیلی تعلیق قرارداد کار در قانون کار

۴-۹-۲ موارد تعلیق در قرارداد کار

۴-۱۰ ضوابط و مصادیق خاتمه قرارداد کار

۴-۱۰-۱ فوت کارگر

۴-۱۰-۲ بازنشستگی کارگر

۴-۱۰-۳ از کارافتادگی کارگر

۴-۱۰-۴ انقضای مدت قرارداد کار

۹۹	۴-۱۰-۵ پایان کار معین
۱۰۰	۴-۱۰-۶ استعفای کارگر
۱۰۰	۴-۱۰-۷ فسخ قرارداد
۱۰۱	۴-۱۰-۸ مقررات تکمیلی
۱۰۱	خلاصه فصل چهارم
۱۰۲	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل چهارم
۱۰۳	فصل پنجم: سازمان‌ها و تشکل‌های کارگری و کارفرمایان
۱۰۳	هدف کلی
۱۰۳	هدف‌های یادگیری
۱۰۳	مقدمه
۱۰۴	۵-۱-۱ وراثت قانون، کار و رفاه اجتماعی
۱۰۵	۵-۲-۱ اداره روابط کار
۱۰۶	۵-۳-۱ شورای عالی کار
۱۰۶	۵-۳-۲ ترکیب شورای عالی کار
۱۰۷	۵-۳-۳ وظایف شورای عالی کار
۱۰۸	۵-۴-۱ انجمن‌های صنفی و کانون‌های کارکنان و کارفرمایان
۱۰۹	۵-۴-۲ شورای اسلامی کار
۱۱۲	۵-۴-۳ انجمن‌های صنفی کارگران و کارفرمایان
۱۱۴	۵-۴-۳ ساختار انجمن‌های صنفی کارگران
۱۱۵	خلاصه فصل پنجم
۱۱۶	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل پنجم
۱۱۷	فصل ششم: نظارت در روابط کار
۱۱۷	هدف کلی
۱۱۷	هدف‌های یادگیری
۱۱۷	مقدمه
۱۱۸	۶-۱-۱ بهداشت کارگاه و حفاظت فنی کارگران
۱۱۸	۶-۱-۱-۱ مبانی بهداشت کار
۱۱۹	۶-۱-۲ سلامت شرایط محیط کار
۱۱۹	۶-۱-۳ معیارهای شرایط کار
۱۲۱	۶-۱-۴ بهداشت کار و حفاظت فنی در قانون کار
۱۲۲	۶-۲-۱ تأمین اجتماعی کارگران
۱۲۳	۶-۲-۱-۱ ماهیت حقوقی تأمین اجتماعی
۱۲۳	۶-۲-۲ اصول حاکم بر تأمین اجتماعی
۱۲۴	۶-۲-۳ اجزای بودن بیمه تأمین اجتماعی کارگران
۱۲۵	۶-۲-۴ تأمین اجتماعی در حقوق ایران

۱۲۶	۳-۶ بازرسی کار
۱۲۶	۱-۳-۶ اهداف بازرسی کار
۱۲۷	۲-۳-۶ اصول کلی حاکم بر بازرسی کار
۱۲۹	۳-۳-۶ انواع بازرسی کار
۱۳۱	۴-۳-۶ آموزش و بازرسی
۱۳۱	۵-۳-۶ بازرسی و حوادث
۱۳۲	۶-۳-۶ بازرسی و راهنمایی کارفرمایان
۱۳۳	۷-۳-۶ بازرسی و حضور در مراجع قضایی و انتظامی
۱۳۴	خلاصه فصل ششم
۱۳۴	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل ششم
۱۳۷	فصل هفتم دادرسی کار
۱۳۷	هدف کلی
۱۳۷	هدف‌های یادگیری
۱۳۸	مقدمه
۱۳۸	۱-۷ نهاد سازش
۱۳۹	۱-۱-۷ نهاد سازش - قانون کار
۱۳۹	۲-۱-۷ قواعد و شیوه سازش
۱۴۰	۲-۷ مراجع حل اختلاف در اداره کار
۱۴۰	۱-۲-۷ هیئت تشخیص
۱۴۲	۲-۲-۷ هیئت حل اختلاف
۱۴۳	۳-۲-۷ آیین دادرسی در مراجع دادرسی کار
۱۴۹	۳-۷ مراجع قضایی
۱۴۹	۱-۳-۷ دیوان عدالت اداری
۱۵۰	۲-۳-۷ محاکم دادگستری
۱۵۱	۳-۳-۷ اجرای احکام دادگستری
۱۵۱	خلاصه فصل هفتم
۱۵۳	پیوست‌ها
۱۶۱	پاسخ‌نامه
۱۶۳	منابع

پیشگفتار

کتاب حقوق کار، به‌منظور آشنایی دانشجویان با مسائل، کلیات و موضوعات مورد مطالعه در حقوق کار، ماهیت حقوق کار، جایگاه حقوق کار در علم حقوق، روابط کار، قرارداد کار، حقوق و تکالیف کارگر و کارفرما، سازمان‌ها و تشکل‌های کارگری و کارفرمایی و نظام حقوقی حل و فصل اختلافات ناشی از روابط کار در هفت فصل طراحی شده است.

از دانشجویان محترم انتظار می‌رود پس از طی مراحل زیر مطالب و موضوعات مندرج در فصول هفت‌گانه را درک و تحلیل نمایند.

۱. هر فصل دربردارنده اهداف کلی و یادگیری است که مطالعه آن‌ها نقش مهمی در فهم مطالب و سازماندهی فکری دارد.

۲. در انتهای هر فصل به خلاصه مطالب اشاره شده است که مطالعه آن می‌تواند کمک شایانی در یادگیری مطالب کلیدی موضوعات مختلف داشته باشد.

۳. پس از پایان هر فصل پرسش‌هایی تحت عنوان خودآزمایی آمده است که هم می‌تواند آزمون خوبی برای فراگیری مطالب باشد و هم موجب آشنایی دانشجویان با سبک و سیاق آزمون پایان نیم‌سال خواهد شد و پاسخ آزمون‌ها در انتهای کتاب اشاره شده است.

۴. جهت یادگیری بهتر، ابتدا کل مطالب فصل به‌طور گذرا خوانده شود، سپس مطالب هر بند در ارتباط با مطالب بندهای بعدی مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد.

۵. در فصل اول، به تعریف و جایگاه حقوق کار در علم حقوق، مبانی و منابع حقوق کار و قلمرو و مضمولین قانون کار پرداخته شده است. پس از شناخت از مفهوم و ابعاد و ویژگی‌های حقوق کار، در فصل دوم مباحث تحولات تاریخی حقوق کار قبل و بعد از انقلاب صنعتی بررسی می‌شود و متأثر از تحولات اقتصادی، اجتماعی و ارزشی در جامعه بشری، نظام روابط کار نیز متحول شده و چنین تحولاتی از منظر رویکردهای مختلف در این فصل مورد ارزیابی و تحلیل قرار گرفته می‌شود.
۶. در فصل سوم، به شرایط قانونی کار، نظام حقوقی حقوق و مزایای کارگر، حقوق و تکالیف کارگر و کارفرما، مسئولیت مدنی و کیفری کارگر و کارفرما در محیط کار اشاره شده است.
۷. در فصل چهارم، قرار داد کار به عنوان منشأ حقوق و تکالیف کارگر و انتظام بخشی به روابط کار مورد مطالعه قرار گرفته شده و مباحثی همچون ماهیت، ویژگی‌ها، شرایط صحت قرارداد کار، مصدق علیة و خاتمه قرارداد کار مورد بحث قرار گرفته شده است.
۸. مسائل پیرامون نظارت بر روابط کار از جمله صیانت از بهداشت کارگاه، سلامت کارگر، رعایت مسائل فنی، بازرسی کارگاه و کنترل عملکرد کارگاه و کارفرما جهت رعایت قوانین و مقررات و حمایت از حقوق کارگران در فصل پنجم بررسی شده است.
۹. سازمان‌ها و نهادهای انتظام بخش روابط کار و ساختار سازمانی، روابط کار در قالب نهادهای دولتی و تشکل‌های کارگری و کارفرمایی با ترسیم ساختار، اهداف و وظایف آن‌ها در فصل ششم مورد مطالعه قرار گرفته شده است.
۱۰. در فصل هفتم به ماهیت اختلافات ناشی از روابط و شیوه‌های حل و فصل اختلافات در قالب نهاد سازش، سازوکار اداره کار، هیئت‌های تشخیص و حل اختلاف و نهاد قضایی پرداخته شده است.